

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΤΟΣ Κ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1900

ΑΡΙΘ. 51

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † 'Ο Γρεβενῶν ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
† 'Ο Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† 'Ο 'Αρχιεπ. τῆς 'Ι. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ (ταμίας)
† 'Ο Μέγας 'Αρχιδιάκονος ΔΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
ΧΡ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση
Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 'Ιανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑκκλησιαστικά χρονικά — Ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων
ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν — Περὶ δεισιδαιμονίας — Κοινοποιήσεις.

Ἐπειδὴ παρὰ τὴν ἐπαρειαλημμένως γενομένην
δημοσίευσιν τῆς 'Ι. Συνόδου, ἐξακολουθοῦσι καὶ αὐ-
θις διαβιβαζόμενα τηλεγραφήματα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν,
κατ' ἀνωτέραν ἐντολὴν ἀναδημοσιεύομεν ταύτην
ἐφιστῶντες μείζονα τὴν προσοχήν.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι, καί
τοι κατὰ τὸ ἔτος 1899 ἀποφάσει Αὐτῆς ἐπανει-
λημμένως ἐκοινοποιήθη διὰ τῆς «Ἑκκλησιαστι-
κῆς Ἀληθείας», ὅτι δὲν θὰ γίνηται ὑπ' αὐτῆς
οὐδεμία ἐνέργεια ἐπὶ τῇ βάσει τηλεγραφημά-
των, προερχομένων εἴτε παρὰ κοινοτήτων, εἴτε
παρ' ἰδιωτῶν καὶ ἐκφραζόντων ἢ τὴν εὐαρέσκειαν
αὐτῶν ἐκ τῆς πολιτείας τῶν οἰκείων μητροπολι-
τῶν ἢ τοῦναντίον, διὰ τὸν λόγον, ὅτι ταῦτα θέ-
ρουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπογραφὰς δυσανα-
γνώστους καὶ ἀνεξελέγκτους καὶ πολλάκις διὰ
τῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν διαβιβάζονται εἰς τὰ Πα-
τριαρχεῖα πράγματα ἀντιπίπτοντα πρὸς ἀλλη-
λα, ἐν τούτοις ἀπὸ τινος χρόνου καὶ αὐθις ἐξα-
κολουθοῦσι διαβιβαζόμενα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα
τοιαῦτα τηλεγραφήματα· ἔτι δὲ λαβοῦσα ὑπ' ὄ-
ψιν, ὅτι ἐκτὸς τηλεγραφημάτων ὡς τὰ ἀνωτέρω
διαβιβάζονται καὶ ἄλλα περὶ ὑποθέσεων, αἵτινες
δύνανται ἀνευ βλάβης αὐτῶν νὰ ὑποβληθῶσι
δι' ἐπιστολῶν, ὡς καὶ τηλεγραφήματα περὶ ὑπο-
θέσεων, ἀπαιτουσῶν ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν,
ἢ περὶ ὑποθέσεων, δι' ἃς εἶναι ἀνάγκη ἐπὶ τῇ

βάσει τῶν διαβιβαζομένων πληροφοριῶν νὰ γί-
νηται ἐνέργειά τις, ὅπερ ὅμως δὲν εἶναι δυνα-
τόν, διότι συνήθως τὰ τηλεγραφήματα ὡς ἐκ
τῆς συντομίας αὐτῶν εἶναι ἀσαφῆ, ἔστιν ὅτε δὲ
καὶ παραμειορρωμένα καὶ δὲν περιέχουσι πά-
σας τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς ἐνέργειαν πληροφο-
ρίας, διὰ ταῦτα ἐνέκρινεν, ἵνα καὶ αὐθις κοινο-
ποιηθῇ, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων, ὡς ἄνω εἴ-
ρηται, τηλεγραφημάτων δὲν θὰ γίνηται οὐδεμία
ἐνέργεια, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων,
προσηκόντως ὑπογεγραμμένων.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ 'Αρχιεπίσκοπος

† 'Αρχιεπίσκοπος ΦΩΤΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χειροτονίαι. — Οἱ πανιερώτατοι μητροπολίται
'Ιωαννίνων Γρηγόριος, Βελλᾶς καὶ Κονίτης Κωνσταν-
τίνος καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Περιστερᾶς
Μελέτιος, ἡγγείλαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τῇ παρελθούσῃ
Κυριακῇ ἐτέλεσαν ἐν 'Ιωαννίνοις τὴν χειροτονίαν τοῦ
θεοφιλεστάτου ἐψηρισμένου Ἀριστείδας Ἱεροθέου.

Ὁ χειροτονηθεὶς ἀρχιερεὺς ὑπέβλε τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ τηλεγραφικῶς τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς θερμὰς
αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ προαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀρ-
χιερτικὸν ἄξιωμα.

Ὡς αὐτῶς οἱ πανιερώτατοι μητροπολίται Βόσνης
Νικόλαος, Ἑρσεκίου Σερραϊμ καὶ Σβορνικίου Νικό-
λαος τηλεγραφικῶς ἡγγείλαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐτέ-
λεσαν τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν Βαγιακλούκῃ τὴν
χειροτονίαν τοῦ μητροπολίτου Βαγιακλούκας καὶ Βι-

χάτσης Εὐγενίου ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάζματος.

— *Πατριάρχης Παλαισῶν.* — Τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου τῶν Παλαισῶν Ἰγνατίου Ἀβδοῦλ Μισῆλ ἀφικομένου ἑναγχος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ᾗδξατο τῇ Α. Μακαριότητι τὸ «ὡς εὖ παρέστης» τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγγέλλου Χρυσοστόμου καὶ τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγιά Ἀντωνίου ἐφέντη Οἰκιάδου.

— *Μητροπολίτης Ἡρακλείας.* — Παρὰ πόνων διατυπωθέντων ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἡρακλείας κατὰ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἡρακλείας Ἱερωνύμου, ἡ ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διεβίβασε τὰς κατηγορητήριους ἀναφορὰς τῇ Α. Σεβασμιότητι πρὸς ἀπολογία.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Π. ὁ σύμβουλος τῆς ρωσικῆς πρεσβείας Στερμπάτσου συνοδεύων τὸν κ. Β. δὲ Λεόντοβιτς, ἀντισυνταγματάρχην τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ στρατιωτικὸν ἀκόλουθον τῶν ρωσικῶν πρεσβειῶν ἐν Βελιγραδίῳ καὶ Βουκουρεστίῳ. Ὁ κ. Β. δὲ Λεόντοβιτς ἀναχωρῶν ἐσχάτως ἐκ τῆς σερβικῆς πρωτεύουσας ὅπως ἔλθῃ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐπεφορτίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλικῆς σερβικῆς ζεύγους, ὅπως ἐπιδώτῃ τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ φωτογραφικὰς αὐτοῦ εἰκόνας, ἃ, καὶ ἐπέδωκεν. Αἱ εἰκόνες φέρουσι ἰδιοχείρως τὰς ὑπογραφὰς τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης.

Ἡ Α. Θ. Π. παρεκάλει τὸν κ. Β. δὲ Λεόντοβιτς ὅπως κατὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Βελιγραδίον διαβιβάσῃ τῷ βασιλικῷ ζεύγει τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς.

Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ κατῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας τῆς Α. Β. Γ. τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου Νικολάου ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἑναγχος διαβιβάσθεισι συγχρητηρίοις ἐπὶ τῇ τεσσαρακονταετηρίδι τῆς ἡγεμονίας, ἡ Α. Β. ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τοῦ Μαυροβουνίου Βάκιτς. Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁμῶς ἀπουσίας κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἡ Α. Β. ἀφῆκε τὸ ἐπισκεπτήριον. Ἐἵτα δὲ ἡ Α. Β. ἐπεσκέφθη τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἁγίων Τόπων, τὸν ἐπίτροπον τοῦ Παναγίου Τάφου ἅγιον Νικοπόλεως Ἀρσένιον καὶ τὸν ἐπίτροπον τοῦ ὁρους Σινᾶ ἄρχιμ. Γαβριήλ Μαλαφούρη.

Ἐπίσης ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγγελλος Χρυσόστομος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Α'. Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἰωάννου Δ. Τανταλίδου ἐπεσκέψαντο τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐκείνους τῶν ἐξοχωτάτων πρεσβευτῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, οἵτινες ἤγον τὴν πρώτην τοῦ ἔτους κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

Οἱ πατριαρχικοὶ ἀπεσταλμένοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκο-

πῷ ἐπεσκέψαντο καὶ τὴν Α. Σ. τὸν ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπον τοῦ Πάπα.

— *Ἐπίσκοπος Ἀρχαδίας.* — Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Κρήτης Εὐμένιος διὰ γράμματος αὐτοῦ, ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ χθισινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ, ἡγείλε τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀπεδήμησεν ἄρτι πρὸς Κύριον ὁ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀρχαδίας Νικόδημος.

— *Κηδεῖα Ρασκοπρεσρένης.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐφημισμένου Σκοπίων Φιρμιλιανοῦ ἐκτιθεὲν τὰ κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειδύμου μητροπολίτου Ρασκοπρεσρένης Διονυσίου, ἐνταφιασθέντος ἐν τῷ μοναστηρίῳ Γρασανίτης. Τῆς κηδεῖας προεξήρχεν ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Δεβρών καὶ Βελισσοῦ Πολύκαρπος.

— *Ἐγγραφή ἐκλεξίμων διὰ ἀρχιερατείας.* — Προτάσει τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Μηθύμνης Στεφάνου ἐνεγράφη ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εἰς ἀρχιερατεῖαν ἐκλεξίμων κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου ὁ πανοσιολ. ἀρχιεμάνδριτης Γερμανὸς Πολίτης, ἐφημέριος τοῦ ἐν Πέρσῃ νηοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας.

— *Ἀναχώρησις.* — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ρόδου Ἰωακείμ, καὶ προχθὲς ὁ ἅγιος Μαρωνείας Κωνστάντιος προπεμφθέντες ὑπὸ πολλῶν φίλων. Τὰς ΑΑ. Πανιερότητας ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προέπεμψεν ὁ Δευτερεύων Παρθένιος.

Χθὲς δὲ ἀπῆλθεν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ὁ προϊστάμενος τῆς ἐν Σεβαστουπόλει ἐλληνικῆς κοινότητος ἀρχιεμάνδριτης Ἀμβρόσιος Πλειανθίδης, ἀπόφοιτος τῆς ἐν Κιέβῳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἐκ τῶν ὑποτρόφων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— *Ἱ. Σύνοδος.* — Τῆς χθισινῆς συνοδικῆς συνεδρίας ἀπῆν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Δέρκων Καλλίνικος.

— *Μητροπολίτης Αιτίσης.* — Τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Αιτίσης Νικηφόρῳ αἰτησάμεν ἄδειαν ὅπως ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς μεταβῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἐχορηγήθη τοιαύτη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

— *Διάψεις.* — Ἐγγωρίᾳ ἐφημερίς ἐπανέλαθεν ἐσχάτως τὴν περὶ θανάτου τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Κασσανδρείας Προκοπίου εἴδησιν. Διαψεύδοντες τὴν ἐπαναλμβανομένην ταύτην εἴδησιν καταχωρίζομεν τὴν ἐπομένην περικοπὴν γράμματος τῆς Α. Πανιερότητας, γραφούσης πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀπὸ 13 ἐνεστώτος μηνὸς τῆς «...». Διὰ ταῦτα θερμῶς παρκαλῶ τὴν ὑμετέραν προσκυνητὴν μοι Παναγιότητα ὅπως, εἰ δυνατόν, τὰ ὅλως ἀνυπόστατα ταῦτα φληναφήματα μὴ καταχωρῶνται ἐν τῷ τύπῳ, καὶ μάλιστα εἰς τὴν στήλην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν!.

— *Διακομὴ ἐ. λεῶν.* — Τηρουμένου τοῦ ἀρχαίου ἔθους.

τῆς διανομῆς ἐλεῶν εἰς ἄπορους καὶ ἐνδεεῖς ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῶν Χριστουγέννων, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ ἐνέκρινεν ἵνα διανεμηθῇ ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου τὸ ποσὸν 12.000 γρ. ἀναθὲν τὴν διανομὴν εἰς ἐπιτροπὴν εἰδικὴν συγκειμένην ἐκ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Χίου Κωνσταντίνου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀξιοτίμου Ἀλεξ. Γάγκου, καὶ τοῦ β. Γραμματέως Α. Μχυράκη.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐορτὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ τῆς α' τοῦ ἔτους, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης δεχθήσεται ἐπισκέψεις μόνον τὴν α' καὶ β' ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων μετὰ μεσημβρίαν καὶ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 Δεκεμβρίου 1900.

Κατ' ἐντολὴν ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκλήτης

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΥΠΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Ἀπίθανον καὶ παράδοξον ἴσως θὰ φανῇ τοῖς χριστιανοῖς, οἵτινες μέλλουσιν ὁσονούπω νὰ ἐορτάσωσι τὴν ἐπίσημον ταύτην ἐορτὴν, τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐώρταζον ὡς καθιερωμένην ἐορτὴν τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος. Πόσον μεγαλοπρεπῶς ἐορτάζει ἔκτοτε ἡ Ἐκκλησία τὴν ἐορτὴν ταύτην, πόσον δ' ἀνυπομόνως περιμένει νὰ ἐορτάσῃ αὐτὴν πᾶσα χριστιανικὴ οἰκογένεια ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰθισμένη εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην; Καὶ ὅμως ἡ ἱστορία τρανῶς διακηρύττει ὅτι ἡ ἐορτὴ αὕτη καθωρίσθη ἐπίσημως 200 ἔτη μετὰ τὴν εἰς τὸν κόσμον ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Διατί δὲ ἄρά γε οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ δὲν ἐώρταζον τὴν ἐορτὴν ταύτην; μήπως δὲν ἐγνώριζον τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὸν κόσμον ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν;

Ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαιότητος ἵνα ἴδωμεν ὁποῖαν γνώμην εἶχον καὶ τί ἐφρόνουν οἱ ἔθνικοι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι περὶ τῆς γενεθλίου ἡμέρας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ἔθνικοι θεοποιοῦντες τὴν φύσιν ἀπέδιδον θρησκευτικὸν σεβασμὸν πρὸς ὅλας τὰς τε εὐεργετικὰς καὶ βλαβεράς ἐνεργείας αὐτῆς. Τὰ πρεῖοντα τῆς γῆς, ἡ θερμότης, τὸ ψῦχος, τὸ φῶς, τὸ σκότος,

κτλ. παρίσταντο εἰς τὸν ἔθνικόν ὡς ἐμφάνις ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς θεότητος. Πᾶσαι αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους εἶχον τὰς ἐορτὰς τῶν θεοποιηθέντων στοιχείων. Μέλλουσα ζωὴ δι' αὐτούς, ὡς μὴ ἔχοντας ἐλπίδα, ἦν ἀνωφελής. Αἰώνιον ἀνάπαυσιν ἐθεώρουν, μάλιστα οἱ δοῦλοι, τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ φθαρτοῦ τούτου κόσμου, ὑπελείπετο αὐτοῖς μόνη παρηγορία ἢ ἐπίγειος ζωὴ μεθ' ὅλων τῶν τέρψεών της. Ἐχαιρέτιζον φαιδρῶς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐμνημόνευον αὐτῆς ἐνθουσιωδῶς καὶ ἐώρταζον αὐτὴν μετὰ μεγάλων εὐωχιῶν. Οἱ Πέρσαι π. χ. κατὰ τὰ γενέθλια τῶν οἰκείων αὐτῶν παρέθετον ἐπὶ τραπέζης βοῦς καὶ ἄλλα ζῶα ὁπτά, εἰς ἐνδειξιν μεγαλοπρεπείας, καὶ ἐξιλαστικὴν θυσίαν πρὸς τὸν πολιούχον Θεὸν τῶν παίδων. Οἱ δὲ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι κατὰ τὰς συνεντεύξεις αὐτῶν, πολλάκις προσαγορεύοντες ἀλλήλους ἔλεγαν ὅτι ἐκ τῆς συνεντεύξεως αἰσθάνονται τόσῃν εὐχαρίστησιν ὅσην διὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων τῶν. Ἐκτὸς τούτων συνέταττον καὶ ὁλοκλήρους ἐπιγραφάς, ὅπως μεταδώσωσι καὶ τοῖς μεταγενεστέροις τὰς χαρμοσύνους ταύτας ἀναμνήσεις τῶν γενεθλίων αὐτῶν.

Ἄλλως ὅμως ἐφρόνουν περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης οἱ Ἰουδαῖοι. Οὗτοι παρεδέχοντο ὅτι ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ προσόντα ἐκ νεότητος αὐτοῦ κλίνει εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὅτι γεννᾶται οὐχὶ ἵνα ἀπολάβῃ τῶν ἡδονῶν τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα δοκιμάσῃ πικρίας καὶ θλίψεις ἐν αὐτῷ. Οὐκ ἀσκόπως καταρτᾶται ὁ προφήτης Ἰωβ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. (III, 2). Ἐπίσης καὶ ὁ προφήτης Ἰερεμίας (XX, 14). Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἱστορικοὶ ἱστοροῦντες τοὺς βίους τῶν ἁγίων τῆς Π. Διαθήκης ἀνδρῶν καὶ τῶν ἐνδόξων ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων βασιλέων οὐδόλως ποιοῦνται μνείαν τῶν ἡμερῶν τῶν γενεθλίων καὶ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συγγραφεῖς λεπτομερῶς ἀναφέρουσι τὰ γενέθλια τῶν διωκτῶν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, Φαραῶ, Ἀντιόχου, Ἡρώδου.

Τοιαύτην γνώμην περὶ τῶν ἀρχαίων Ἰουδαίων παρέλαθε καὶ τὸ Ταλμούδ. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι φαίνονται κλαίοντες κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τῶν τέκνων αὐτῶν. Δύναται τις νὰ ἀμφιβάλλῃ βεβαίως ἐνταῦθα περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν δακρύων τούτων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν εἰκόνα ταύτην βλέπει τις εὐκρινῶς τί ἐπρέσβευον οἱ ἀρχαῖοι Ἰουδαῖοι περὶ τῆς γενεθλίου ἡμέρας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν γνώμην ταύτην τῶν Ἰουδαίων περὶ τῆς

ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου παρέλαβον καὶ οἱ Χριστιανοί. Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἴμεθα ξένοι καὶ παρεπίδημοι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὁ ἐπίγειος ἡμῶν βίος εἶνε ἀγὼν ἐπίμοχθος πρὸς τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Σωτῆρος, ἡ δὲ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἶνε λίσαν ἐπιθυμητή. «Ἐπιθυμῶ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι». Κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτε ἡ Ἐκκλησία, ὡς διὰ λαμπρῶν ἀστέρων ἔλαμπε διὰ τῶν ἁγίων Μαρτύρων, βλέπομεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησίας, αὐτόπται γενόμενοι τῶν βασάνων τῶν μαρτύρων καὶ ἀγωνιστῶν, ἐπιμελῶς μὲν ἐσημείουν τὰς ἡμέρας τῶν ἀθλήσεων αὐτῶν, οὐδεμίαν ὅμως μνείαν ἐποιοῦντο τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως αὐτῶν. Ἐπίσης καὶ οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς ἡμέρας τῶν γενεθλίων τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, λίσαν εὐλαβῶς ἐτέλουν τὰ ἐτήσια μνημόσυνα αὐτῶν. Ἡ δὲ αἰτία εὐνόητος. Διότι οὗτοι τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως ἐνόμιζον ἡμέραν θανάτου, τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἀθλήσεως ἀρχὴν νέας ζωῆς. Ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ παρ' αὐτοῖς ἤρχιζε ἀπ' αὐτοῦ τοῦ νεκρικοῦ κραδῆάτου. Ἄρα καὶ κατὰ τὴν Χριστιανικὴν ἀντίληψιν ὁ ἐπὶ τῆς γῆς βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἀγὼν, ἐν τῷ ὁποίῳ δοκιμάζει πολλὰς θλίψεις καὶ πτώσεις ἀγωνιζόμενος κατὰ τῆς ἀμαρτίας, καὶ μόνον ἀπερχόμενος ἐκ τοῦ κόσμου τούτου δύναται νὰ εὑρῇ τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ καὶ ἀνάπαυσιν.

Ἀλλὰ μήπως οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ τοιαύτην δόξαν εἶχον καὶ περὶ τοῦ ἐπιγείου βίου τοῦ Σωτῆρος; Δὲν ἐγνώριζον ὅτι ὁ Σωτὴρ εἶνε ἀναμάρτητος; Τοῦτο βεβαίως ἐγίνωσκον καλῶς, μετὰ πάσης δὲ χαρᾶς ἀνεμιμνήσκοντο τῆς ἡμέρας τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀλλὰ θέλοντες νὰ ἀποφύγῃσιν τὴν ἄδικον μομφὴν τῶν ἐθνικῶν, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἐγκαταλείπουσι τὰ ἔθιμα αὐτῶν καὶ δανείζονται τοιαῦτα παρὰ τῶν ἐθνικῶν ἐρ' ἱκανὸν χρόνον διάστημα δὲν ἐώρταζον τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ δὲν ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον νὰ καθορίσωσιν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ταύτην διδάσκαλοί τινες τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Ὡριγένης π. γ. κατέκριναν ἤδη καὶ τοὺς πρῶτον ἐπιχειρήσαντας νὰ καθορίσωσιν ἐπισήμως τὴν ἑορτὴν ταύτην, καίτοι αὐτὸς ὁ Ὡριγένης ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ ἑορτὴ αὕτη. Συγχρόνως ὅμως ἐπειδὴ αἱ αἱρέσεις ἤρχισαν νὰ ταραττώσιν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως καθορισθῇ ἐπισήμως ἡ ἑορτὴ αὕτη. Ἡδὲ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν Ἀποστόλων ὑπῆρ-

χον αἱρετικοί, διδάσκοντες ὅτι ὁ Σωτὴρ εἶχε σῶμα φανταστικόν, τοὺς ὁποίους ἐπολέμησεν ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ὡς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀντιχρίστους (Ἰω. 4, 3.). Οἱ αἱρετικοὶ οὗτοι ἠϋῆσαν πρὸ πάντων κατὰ τὸν Γ' καὶ Δ' αἰῶνα. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ πρὶν ὑπῆρχον σύμβολα περὶ τῆς γεννήσεως, τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Σωτῆρος, πρὸς διηνεκὴ ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου καὶ προφύλαξιν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆς πλάνης, καθώρισεν αὕτη ἐπιστήμῳ καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν νὰ ἐορτάζεται ἡ ἑορτὴ αὕτη, ὅπως προφυλάττωνται οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν αἱρετικῶν. Μετὰ λοιπὸν τῆς ἐποχῆς ταύτης μετὰ χαρᾶς μὲν ἀνεμιμνήσκοντο οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ τῆς ἡμέρας τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ ἡμέραν τοῦ ἔτους, τὴν ὁποίαν ἐλόκληρον νὰ καθαγιαίωσι, νὰ ἐορτάζωσιν ἐπιστήμῳ, ὅταν ὅμως αἱ αἱρέσεις περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος ἤρχισαν νὰ ταραττώσιν τὴν Ἐκκλησίαν καθωρίσθη νὰ ἐορτάζεται αὕτη ἐπιστήμῳ καὶ μεγαλοπρεπῶς, ὅπως οὕτω, οἱ μὲν πιστοὶ διακρίνωνται ἀπὸ τῶν πλανωμένων καὶ στηρίζονται ἐν τῇ πίστει, οἱ δὲ κλονούμενοι καὶ πλανώμενοι προτρέπονται πρὸς ὁμόφωνον δοξολογίαν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Καθωρίσθη δὲ νὰ τελεῖται ἡ ἑορτὴ αὕτη κατ' ἀρχὰς τῆς βῆς Ἰανουαρίου μετὰ τῆς ἑορτῆς τῆς βαπτίσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἐκ τῆς διπλῆς ταύτης ἑορτῆς πρῶτην θέσιν κατεῖχεν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡ δὲ τῆς βαπτίσεως ἦν ἐπιπρόσθετος. Τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ὀνομασίας τῆς ἑορτῆς. Ἡ ἑορτὴ τῆς βῆς Ἰανουαρίου ὠνομάζετο «Ἐπιφάνεια» (ὅ ἐστι ἐμφάνισις) ἡ Θεοφάνεια, λέξις σημαίνουσα κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας τὴν ἐπὶ γῆς ἐμφάνισιν τῶν Θεῶν αὐτῶν ἐν αἰσθητῇ μορφῇ. Ὁ δὲ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζινὸς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βῆς Ἰανουαρίου ἀναφέρει ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἐορτάζουσι τὰ Θεοφάνεια, διότι ὁ Θεὸς ἐφάνη ὡς ἄνθρωπος, τὰ δὲ Χριστούγεννα διότι ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη σαρκί. Συνηνώθη δὲ ἡ ἑορτὴ αὕτη τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος μετὰ τῆς ἡμέρας τῆς βαπτίσεως, διότι κατὰ τὸ βάπτισμα ἐφανερώθη ὡς Θεός, διὰ τῆς ἐκ τῶν οὐρανῶν μαρτυρίας τοῦ Πατρὸς «Οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ ἠδόκησα». Καθωρίσθη δὲ ἡ ἑορτὴ αὕτη νὰ τελεῖται τῇ βῆς Ἰανουαρίου, διότι οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἠγάπων τὰ σύμβολα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος παραβάλλει τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸς τὸν Ἀδάμ. «Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος καὶ δι' ἄν-

θρώπου ανάστασις νεκρῶν. Ὡς περ γὰρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. (1. Κορ. 15, 20). Ἐπειδὴ δὲ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ χοϊκὸς ἐπλάσθη τὴν ἑκτὴν ἡμέραν τῆς δημιουργίας, καὶ οἱ Χριστιανοὶ καθώρισαν τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος, τοῦ δευτέρου ἀνθρώπου ἐξ οὐρανοῦ κατὰ τὸν Ἀπόστολον, (1 Κορ. 15, 47).

Δὲν ἐξηκολούθησεν ὁμοῦς ἐπὶ πολὺ τελουμένη ἡ ἑορτὴ αὕτη τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου. Κατὰ τὸ 386 ἡδὴ ἔτος ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀναφέρει ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀνατολῆς πρὸ 10 ἡδὴ ἔτων ἤρξατο τελουμένη ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου, ἐνῶ ἐν τῇ Δύσει πρὸ πολλοῦ ἦν ἐν χρήσει κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Συνετέλεσαν δὲ εἰς τὴν μετατόπισιν τῆς ἑορτῆς ταύτης ἀπὸ τῆς 6ης Ἰανουαρίου εἰς τὴν 25ῃν Δεκεμβρίου τὰ ἀσεβῆ σχέδια Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου. Ἀποσκιρτήσας οὗτος ἐκ τῶν κόλπων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀνυσανέστησε τὴν ἑορτὴν τοῦ φυσικοῦ Ἡλίου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν νοητὸν Ἡλίον τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν διέταξε τοὺς ἐθνικοὺς νὰ ἑορτάζωσι μετὰ μεγάλης τιμῆς, νομίζων ὅτι διὰ τοιαύτης ἑορτῆς θὰ δυνηθῇ νὰ προσελκύσῃ Χριστιανούς τινες εἰς τὸν ἐθνισμόν. Ἡ ἑορτὴ αὕτη τοῦ φυσικοῦ Ἡλίου τελουμένη καὶ πρὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ κατ' ἔτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς μεταβάσεως τοῦ Ἡλίου ἀπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἔαρ (25ῃ Δεκεμβρίου) ἐπροσωποποιεῖτο δι' ἀγάλματος νεανίσκου διατρυπῶντος ταῦρον διὰ λόγχης, παρὰ τῷ ταύρῳ παρίστατο κύων, ὁ ὁποῖος διψαλέος κατέπινε τὸ ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ ταύρου ἐκρέον αἷμα· παρὰ τοὺς πόδας δὲ τοῦ ταύρου εὐρίσκετο ὄφις νεναρκωμένος. Ὁ νεανίσκος παρίστανε τὸν ἥλιον, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου μεταβαίνει πρὸς τὸ ζῳδιον τοῦ ταύρου. Τὸ αἷμα ἐξοικονοῖ τὴν βρογχήν, ἣτις πίπτει ἀφθόνως ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Ὁ κύων καταπίνει τὸ αἷμα ἐσήμαινε τὴν γῆν, ἣτις καταπίνει τὴν βρογχήν. Ὁ δὲ νεναρκωμένος ὄφις ἐσήμαινε τὸν χειμῶνα ἀπολέσαντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τῆς ἑορτῆς ταύτης ὁ Ἰουλιανὸς διέταξε τοὺς ἐθνικοὺς νὰ ἑορτάζωσιν εἰς τιμὴν τοῦ Ἡλίου καὶ τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου, τὴν πρώτην δηλ. τοῦ νέου ἔτους· ἐφρόντισε νὰ καθαρίσῃ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἀπὸ τῶν ἀσχημιῶν, τὰς ὁποίας ἀποφεύγουσιν οἱ Χριστιανοί, ὅπως δείξῃ αὐτοῖς ὅτι καὶ οἱ ἐθνικοὶ ἔχουσι τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν Χριστιανῶν ἑορτὴν ἑορτάζοντες αὐτὴν μετὰ πολλῆς κο-

σμιότητος καὶ σεμνότητος. Περὶ δὲ τῆς σχέσεως τῶν δύο τούτων ἑορτῶν, τοῦ Ἡλίου τῶν ἐθνικῶν καὶ τοῦ νοητοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης τῶν Χριστιανῶν, τηρῶν ἄκραν σιγὴν, καθόσον ὡς ἐλευθερόφρων δὲν ἐτίμα μετὰ πεποιθήσεως τὸν διὰ συμβόλων ἐξοικονοζόμενον φυσικὸν Ἡλίον, μετεχειρί-παντα τὰ μέσα ὅπως ἐξασθενήσῃ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τῶν Χριστιανῶν. Ἡ δὲ Ἐκκλησία γινώσκουσα καλῶς τὰ ἀσεβῆ σχέδια τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἐννοοῦσα δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης αὐτὸν τὸν σαρκωθέντα Σωτῆρα τοῦ κόσμου, καθώρισε τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων κατὰ τὸν χρόνον τῆς χειμερινῆς στροφῆς τοῦ Ἡλίου (τὴν 25ῃν Δεκεμβρίου), ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι ἑορταὶ τοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καταλάβωσι τὰς ἡμέρας τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν, οἱ δὲ Χριστιανοὶ μὴ παρασύ-ρωνται ὑπὸ τῶν ἑορτῶν τῶν ἐθνικῶν.

Ἐκ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων μακθάνομεν ὅτι ἡ περιτομὴ τοῦ Σωτῆρος ἐγένετο τὴν ὁγδόην ἡμέραν τῆς γεννήσεως Αὐτοῦ. Τῆς ἑορτῆς τῆς γεννήσεως ἑορταζομένης τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου, ἡ τῆς περιτομῆς καθωρίσθη τὴν 1ην Ἰανουαρίου (κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἡλίου τῶν ἐθνικῶν). Ἐπίσης μακθάνομεν ἐκ τῶν Εὐαγγελίων ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ Προδρόμος ὑπῆρχε πρεσβύτερος τοῦ Χριστοῦ 6 μῆνας. Ἑορταζόμενων τῶν Χριστουγέννων τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου, ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλίων τοῦ τιμίου Προδρόμου συμπίπτει τῇ 24ῃ Ἰουνίου (καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς ἑορτῆς τῶν ἐθνικῶν τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου). Ἐάν δὲ ἀπὸ τῆς 25ῆς Δεκεμβρίου καὶ τῆς 24ῆς Ἰουνίου ἀπαριθμήσωμεν 9 μῆνας, ἡ μὲν ἡμέρα τῆς συλλήψεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ Εὐαγγελισμός, συμπίπτει τῇ 25ῃ Μαρτίου (καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἐαρινοῦ ἡλιοστασίου τῶν ἐθνικῶν), ἡ δὲ ἡμέρα τῆς συλλήψεως Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου (καταλαμβάνει τὴν θέσιν τῆς ἑορτῆς τῶν ἐθνικῶν τοῦ φθινοπωρινοῦ ἡλιοστασίου).

Τοιοιουτρόπως λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία μετατοπί-σασα τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων ἀπὸ τῆς 6ης Ἰανουαρίου εἰς τὴν 25ῃν Δεκεμβρίου συμφώνως πρὸς τὰς Εὐαγγελικὰς ἀφηγήσεις, συνήνωτε μετὰ τῶν διαφορῶν στροφῶν τοῦ φυσικοῦ Ἡλίου σπουδαῖα γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Σωτῆρος, τοῦ νοητοῦ Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ Προδρόμου Αὐτοῦ. Πόσον μεγάλη ἡ πρόνοια τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἐμπεδώσεως τῶν τέκνων Αὐτῆς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ! Δὲν παρέβλεψεν ἡ Ἐκκλησία καὶ τοῦτο, ὅτι ἀπὸ μηνὸς Ἰουνίου (γεννήσεως τοῦ τιμίου Προ-

δρόμου), αἱ ἡμέραι ἄρχονται νὰ ἐλαττώνται, ἀπὸ δὲ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου (γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν) αὐξάνουσι. Δὲν ὑπενθυμίζει ἡμῖν καὶ τοῦτο καλῶς; λέγει καὶ ὁ ἱερὸς Ἀγγουστίνος τοὺς λόγους; τοῦ Προδρόμου «Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι»;

Υεραφεῖμ παπᾶ Παϊδίου

τακτικὸς ἱεροκέρυξ Κοντοσκαλίου.

Η ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑ

Γ' Τὰ ἀποτελέσματα τῆς Δεισιδαιμονίας

Ἀπαντήσαντες εἰς τὰς δύο μέχρι τοῦδε ἐρωτήσεις: τί εἶνε καὶ πόθεν προέρχεται ἡ Δεισιδαιμονία, ἃς ἀπαντήσωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν ἐρώτησιν: ποῖα τῆς Δεισιδαιμονίας τ' ἀποτελέσματα;

Τὰ καταστρεπτικώτατα τῆς Δεισιδαιμονίας ἀποτελέσματα εἶνε πολλὰ, ἀλλ' ἡμεῖς χάριν συντομίας ἃς τὰ συμπύξωμεν εἰς τὰ ἐξῆς δύο: Ἡ Δεισιδαιμονία μολύνει τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Δεισιδαιμονία καταστρέφει τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου.

§ 1. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ Δεισιδαιμονία μολύνει τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Τί τούτου ἀληθέστερον; Εἶνε ὠραία, εἶνε πάγκαλος, εἶνε σεμνή, εἶνε πάναγνος, εἶνε χαριτόβρυτος, εἶνε ὄντως θεία ἡ γλυκυτάτη πίστις τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦ. Δεικνύουσα τὸν ἄνθρωπον ὡς κορύφωμα τῆς ὁρατῆς δημιουργίας, ἣν πᾶσαν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὁ Δημιουργὸς ὑπέταξε, παριστάνει συγχρόνως καὶ τὸν Θεὸν ὡς κορύφωμα τοῦ ἀοράτου κόσμου, ὃν δι' ἀγιότητος ἀσπίλου, διὰ δυνάμεως ἀκαταμετρήτου, δι' ἀγαθότητος μοναδικῆς περιβάλλει. Ποῖον τοῦ ἀνθρώπου τὸ πρότυπον! Ὁ ἄπειρος Θεός. Ποῖος ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ τελείωσις αὐτοῦ ἴσα τῷ ἀπείρῳ Θεῷ. Καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ὁ Θεὸς εὐρίσκεται εἰς διηνεκῇ πρὸς τὸν ἄνθρωπον σχέσιν, αὐτὸς πατρικώτατα

συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ κοπιῶντος τέκνου, μέχρις οὗ τὸ ἴδιον ἐπαναπαυόμενον εἰς τοὺς στοργικούς του βραχίονας. Καὶ ὅλη αὕτη ἡ σχέσις τέκνου μοχθοῦντος καὶ Πατρὸς συναντιλαμβανομένου, ὅλος αὐτὸς ὁ πλοῦτος τῆς πρὸς τὸν Θεὸν λατρείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἀλλ' ὁ δεισιδαίμων, ἀναγνώστα, ὅλα ταῦτα τὰ ὠραῖα πράγματα τὰ μολύνει, τὰ προπηλακίζει, τὰ ποδοπατεῖ. Ἐν πρώτοις φρονεῖ ὅτι τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ Θεός, ὅστις «ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰω. δ', 16) εἶνε ὄχι ἀγάπη, ὄχι αὐτοθυσία, ὄχι συγκατάβασις, ἀλλὰ φοβερός Γιεχωβά, ἀλλὰ μαχαιοφόρος τις ἀριμάνης. Ἐπειτα ἀναζητεῖ τὰ δόγματά του ὄχι ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ ἀποκεκαλυμμένῃ διδασκαλίᾳ, ἀλλ' εἰς ἀνθρώπινα ἐντάλματα σφυρηλατηθέντα εἰς φαντασίας νοσηράς. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἰδέαι τοῦ δεισιδαίμονος ἀντιπίπτουσιν ἐντελῶς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγίας Βίβλου. Καὶ ἂν θέλντε, ἃς κάμωμεν σύντομόν τινα παραλληλισμόν. Ἀνοίγω τὴν πρώτην σελίδα τῆς Γραφῆς καὶ ἐκεῖ εὐρίσκω γεγραμμένον: «Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν» (Γεν. α', 31). Ἀλλ' ὁ δεισιδαίμων δὲν εἶναι τῆς ἰδίας γνώμης μετὰ τὸν Θεόν. Αὐτὸς διαρεῖ καὶ τοὺς χρόνους καὶ τὰ ζῶα καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς αἰσίους καὶ ἀπαισίους, καταρτίζει δὲ ἰδιαιτέρους πίνακας, ὅπου ἀναγράφει τὴν στάλιν τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν. Ἀναγινώσκω τὸν Ἱερειάν διαλαμβάνοντα: «Τάδε λέγει Κύριος; Κατὰ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τῶν οὐρανῶν μὴ φοβεῖσθε» (ι', 2). Ἀλλ' ὁ δεισιδαίμων παραδέχεται ἀστρικά, καὶ μαντεύει δυστυχίας εἰς στενοτάτην συνάφειαν τῶν οὐρανίων σωμάτων μετὰ τὰ ἐπὶ γῆς γινόμενα. Συμβουλεύομαι τὸν σοφὸν Σειράχ καὶ ἀκούω αὐτὸν νὰ μοι λέγῃ: «Ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν ἄφρονας. Ὡς δρασσόμενος σκιᾶς καὶ διώκων ἄνεμον, οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίους . . . Μαντεῖαι καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια μάταιά ἐστι» (λα', 1—5). Ἀλλ' ὁ δεισιδαίμων, ἐναντίον τῶν διακε-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 540—542.

λεύσεων τῆς Γραφῆς, ἐννοεῖ νὰ δίδῃ πίστιν εἰς πράγματα τοιαῦτα ποταπὰ καὶ ἀσίμωτα. Ἐρχομαι εἰς τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλια, καὶ ἐκεῖ βλέπω γεγραμμένον: «Μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσι» (Λουκ. 17', 26). Ἀλλὰ διὰ τὸν δεισιδαίμονα χάσμα μέγα οὐ μόνον μεταξὺ κόλπων Ἀβραὰμ καὶ Ἰδοὺ δὲν ὑφίσταται, ἀλλ' οὐδὲ μεταξὺ Ἰδοὺ καὶ γῆς. Ἐντεῦθεν καὶ πιστεύει οὗτος μεθ' ὅλης του τῆς σοβαρότητος εἰς πνεύματα ἐγκαταλείποντα δὴθεν τὸν ἄλλον κόσμον καὶ εἰς φάσματα ἐπιφοιτῶντα εἰς τὴν γῆν! «ὦ ἀνόητοι Γαλάται! . . . ». Ἀκούω τέλος ἀνακράζοντα τὸν μέγαν Ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν: «πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς»; (Γαλ. γ', 1, δ', 9—11). Ἀλλ' ὁ δεισιδαίμων ἀψηφεῖ τὸ φῶς, κωφεύει πρὸς τὸν Χριστόν, περιφρονεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, δὲν θέλει ν' ἀποσεῖσῃ τὸν ζυγὸν τοῦ σκότους. Βλέπεις, ἀναγνώστα, πῶς ἡ Δεισιδαιμονία ἀντιστραφεύεται καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ; Καὶ τί λέγω πρὸς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἴπω πρὸς πᾶσαν οἰανδήποτε πίστιν; Ναί· εἶνε γνώμη τοῦ φιλοσόφου τῆς Χαιρωνείας καὶ δὲν εἶνε ἐσφαλμένη, ὅτι ἡ Δεισιδαιμονία καὶ τῆς ἀθείας εἶναι χεῖρων· καθόσον αὕτη μὲν οὐδόπως πιστεύει εἰς Θεόν, ἐνῶ ἐκείνη παραχαράττει τὴν περὶ Θεοῦ ἐννοίαν, νομίζουσα «φοβερόν τὸ εὐμενές, καὶ τυραννικὸν τὸ πατρικόν, καὶ βλαβερόν τὸ κηδεμονικόν καὶ τὸ ἄμικτον ἄγριον καὶ θηριώδες». Αὕτη «ἀπάθεια πρὸς τὸ θεῖον ἐστίν», ἐνῶ ἐκείνη «πολυπάθεια». Ὁ ἄθεος εἶνε ἀδρανὴς ὡς πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἀκίνητος, ἐνῶ ὁ δεισιδαίμων κινεῖται ἀλλὰ παραλόγως καὶ βιαίως. Δὲν γεννᾷ ἡ ἀθεΐα τὴν Δεισιδαιμονίαν. Φέρει ὅμως εἰς τὴν ἀθείαν ἡ Δεισιδαιμονία. Διότι πολλοὶ καθίστανται ἄθεοι καὶ ἄπιστοι, βλέποντες οὕτω θρησκευόντας τοὺς δεισιδαίμονας ἀνθρώπους καὶ οὕτω παραμορφούντας τὴν πίστιν (Πλουτ. Ἠθικά· τόμ. Α' περὶ Δεισιδαιμονίας κεφ. II, VI, XII—

XIII). Καὶ προτιμῶσι λοιπὸν μᾶλλον ν' ἀρνοῦνται πᾶσαν δοξασίαν, ἢ νὰ παραδέχωνται δοξασίας ἀλλ' οὕτω γελοίας, βλασφήμους καὶ μωράς.

§ 2. Καὶ δὲν ἔχει μόνον τοῦτο τὸ καταστρεπτικὸν ἀποτέλεσμα ἡ Δεισιδαιμονία ὅτι μολύνει καὶ διαφθείρει τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Πρὸς τοῦτω καταστρέφει καὶ δηλητηριάζει καὶ αὐτὴν τὴν ἐπίγειον εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, πληροῦσα τὸν βίον αὐτοῦ ἀπὸ μυρίους ὅσους ἀσυστάτους καὶ παραλόγους φόβους, καὶ ἐξαναγκάζουσα τὸν δυστυχῆ θνητὸν νὰ τρέμῃ, διότι φέρ' εἰπεῖν ἐχύθη ὀλίγον ἔλαιον, ἢ ἐφώναξεν ἐν πτηνόν, ἢ ἔτυχε ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἡμέραν Τρίτην. Ὅποια ἀνοησία! Καὶ πῶς εἰς τὸν 20 αἰῶνα, τὸν αἰῶνα τῶν γραμμάτων καὶ φώτων, ἔπρεπε νὰ ὀλοτελῶς τοιαῦτα μωρία νὰ λείπωσιν! Ὡσεὶ νὰ ὑπερεπλέοναsen ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν ἡ χαρά, ὡσεὶ οὐδεμίαν νὰ ἐδοκιμάζομεν ἐν τῷ παρόντι θλίψιν, ὡσεὶ μὴ ἦτο «ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς» (Ματθ. 5', 34) καὶ ἐφευρίσκομεν δι' ἡμᾶς καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς βάσανα πλείοτερα; Παρατηρήσατε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. Μετέβαινεν εἰς τὴν ἐργασίαν του καὶ καθ' ὁδὸν συνηντήθη μὲ πρόσωπόν τι, τὸ ὅποιον πάντοτε ἀπαίσιον εἶχε θεωρήσει. Τὸ θάρρος του ἀμέσως τὸν ἀφῆκεν· ἀπεκαρδιώθη ἐντελῶς. Μετέβη εἰς τὸ γραφεῖόν του μὲ τὴν ἀκλόνητον πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ κάμῃ ἐντελῶς τίποτε. Ἰδετέ τον πῶς εἶνε ὠργισμένος καὶ πῶς βλαβήναι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Τὸ ἐσπέρας θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του μὲ κενὰ τὰ θυλάκια καὶ τὴν ἀποτυχίαν πλήρη καὶ θὰ ἐξακολουθῇ ἀποδίδων ὅλα ταῦτα εἰς τὸν ἀπαίσιον, ὅπως λέγει, ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Ἄς παρατηρήσωμεν τώρα καὶ τὴν σπουδαίαν ἐκείνην κυρίαν. Πρὸ ὀλίγου ἠγέρθη τῆς κλίνης. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ βαδίσῃ κάτ' εὐθείαν εἰς τὸ εἰκονοστάσιον καὶ νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ θυμιάσῃ, πρῶτόν της καθῆκον ἐθεώρησε νὰ ζητήσῃ τὸν Ὀνειροκρίτην, διότι εἶδε, λέγει, ἐν πολὺ τρομερὸν ὄνειρον. Ἡ ἐξήγησις ἣν δίδει τὸ βιβλίον εἶνε ἀπαισία καὶ διὰ τοῦτο τὴν βλέπετε μελαγχολοῦσαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν!

Ἀναγνώστα! Ἡ Δεισιδαιμονία εἶνε ἀμαρ-

τία πολὺ μεγάλη, διότι εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, ὡς ἀσυμβίβαστον εἶνε τὸ σκότος πρὸς τὸ φῶς καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν ὁ Βελίαλ. Διὰ τοῦτο ἄς προσπαθῇσωμεν οἱ πάντες νὰ τὴν ἐξοντώσωμεν, ἐκριζοῦντες καὶ τὰ τελευταῖα αὐτῆς ἀπομεινάρια, ὅσα μᾶς ἐκκληροδότηδαν χρόνοι σκοτίας καὶ ἀμαθείας. Ἄς ἐγκαθιδρύσωμεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἡμετέρου Γένους τὰς δύο σαλεσφόρους δάδας τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πίστεως, τὰς φιλτάτας ταύτας διδύμους ἀδελφάς, ἵνα διαλυθῶσιν αἱ προλήψεις τῶν παρελθόντων χρόνων. Ἄς διδαχθῶμεν, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, τὴν Φυσικὴν, τὴν Βοτατικὴν, τὴν Χημείαν, τὴν Ἀστρονομίαν, τὴν Ζωολογίαν, τὴν Ἀνθρωπολογίαν, ὅλα ταῦτα ἅτινα μᾶς δεικνύουν τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς κόσμου καὶ μᾶς ὁμιλοῦν τόσον εὐγλώττως περὶ τοῦ πανσόφου Δημιουργοῦ. Ἀλλ' ἄς καταστήσωμεν καὶ τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας κτῆμα ἡμέτερον, μελετῶντες ἐνδελεχῶς τὴν Βίβλον καὶ γινόμενοι διδάκτοί Θεοῦ. Οὕτω δ' ἀπὸ τῆς Δεισιδαιμονίας ἀπαλλασόμενοι καὶ τὸν ἀληθῆ τῆς ἀγάπης Θεὸν ἐπιγινώσκοντες, θὰ κλίνωμεν μετ' εὐλαβείας τὸ γόνυ καὶ θὰ λατρεύσωμεν τὸ ὑπερτατον Ὁν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΛΛΗΝΙΚΟΣ
ἐξημέριος ἐν Πέραν.

Ἐξεδόθη ἄρτι

ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ, περιέχον ἅπασαν τὴν ἀνήκουσαν ἀκολουθίαν ἐπιστάσια καὶ φροντίδι τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, μετὰ πολλῆς τυπογραφικῆς φιλοκαλίας ἐπὶ χάρτου ἀρίστου καὶ μετὰ εἰκόνων εὐρωπαϊκῶν ἐκτυπωθέν· σελ. 15'. — 544 εἰς μέγα 8ον· τιμᾶται πανόδετον ἀργ. Γρ. 18, διὰ τὸ ἐξωτερικὸν Χρ. Φρ. 3 $\frac{1}{4}$. Ταχυδρομικῶς ἀποστελλόμενον ἀργ. Γρ. 24, διὰ τὸ ἐξωτερικὸν Χρ. Φρ. 5.

Κεντρικὴ καὶ μόνη ἀποθήκη ἐν τῷ ἐν Γαλατῇ Κων)πόλεως βιβλιοπωλείῳ «**Δεπάστα, Σφύρα, Γεράρδου**», ὁδῷ Μαχμουδιέ, ἀριθ. 5, παρὰ πλεύρῳ τοῦ Αὐστριακοῦ Ταχυδρομείου.

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

τῆς ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐνάροξεως
καὶ ἀπολύσεως τῶν Ἀκολουθιῶν

Τῇ προδεχεῖ Παρασκευῇ εἰς τὰς ὥρας σημαίνει εἰς τὴν **1** καὶ **30'** λεπτά, ὁ Πατριάρχης κατέρχεται εἰς τὰς **2** καὶ **30'** λεπτά ἀπόλυσις εἰς τὰς **4**.

Τῇ ἡμέρᾳ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, εἰς τὸν ὄρθρον σημαίνει εἰς τὰς **9** καὶ **30'** λεπτά τῆς νυκτός, ὁ Πατριάρχης κατέρχεται εἰς τὰς **11**, ἀπόλυσις εἰς τὰς **2** καὶ **30'** λεπτά.

Τῇ παραμονῇ τῶν Θεοφανείων σημαίνει εἰς τὰς **12** τῆς πρωίας, ὁ Πατριάρχης κατέρχεται εἰς τὴν **1**, ἀπόλυσις εἰς τὰς **3** καὶ **30** λεπτά.

Τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐορτῆς εἰς τὸν ὄρθρον σημαίνει εἰς τὰς **11** ὥρας, ὁ Πατριάρχης κατέρχεται εἰς τὰς **12**, ἀπόλυσις εἰς τὰς **3**.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1900.

Ἐκ τοῦ Γραφείου
τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΟΙΟΚΤΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμφηρεῖ, Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 3908 καὶ ἡμερομηνίαν 10 Ἰουλίου 1900 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγοῦσας Ἀναστασίας Φλωρίδου, θυγατρὸς Μιχαὴλ Γουροπούλου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὴν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Γεωργίου Στεφάνου Φλωρίδου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἄλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου», δημοσιεύειν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰς ὑπὸ τοῦ Νόμου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ἀποφάσεως μέσων ὀριζομένης προθεσμίας, ἥτοι τριάκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἄνω εἰρημένων φύλλων δημοσιεύσεως τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως ταύτης διὰ τὴν ἀνακοπὴν, καὶ ἐτέρων ἐξήκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει, καὶ

Ἐπιτίθουσιν αὐτῷ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἐξακόσια πεντήκοντα καὶ τέσσαρα (ἀριθμ. 654) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1900.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κορυθαῖς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος Ἀνθιμὸς Π. Ὁρφανίδης.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΓΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова

1948

HB OHV

878894

07/04/23

Π.Π. 726288